

Nr 15.

Andra kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande över motion angående utredning om statskyrkosystemets avskaffande och motion om en allsidig undersökning av förutsättningarna för en helt ny reglering av förhållandet mellan stat och kyrka.

I en inom andra kammaren väckt motion nr 142 har herr *Malmborg* i Stockholm hemställt, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning om statskyrkosystemets avskaffande.

Vidare har i motion nr 409 herr *Johnsson* i Stockholm hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t föranstaltar om undersökning utifrån såväl statliga som kyrkliga synpunkter, huruvida en helt ny reglering av förhållandet mellan stat och kyrka nu är möjlig och önskvärd.

Utskottet har upptagit motionerna till samtidig behandling.

De båda motionerna äro icke ensartade, vare sig till sin motivering eller sitt syfte i annat hänseende än det, att i båda begäres en utredning om förhållandet mellan stat och kyrka. I motion nr 142 ses frågan främst ur den enskilde individens synpunkt, och syftemålet är klart definierat, i det den ifrågasatta utredningen skulle åsyfta statskyrkans avskaffande. I motion nr 409 ses frågan mera ur kyrkans synpunkt, och motionen tar det icke som självklart men väl tänkbart, att kyrkan skulle skiljas från staten och därmed statskyrkosystemet avskaffas.

Syftet med motion nr 142 anges vara att bidra till beredande av verklig frihet för alla slag av ärlig tro, religiös eller icke-religiös, och därmed avskaffa de orättvisor och den oreda inom rättsväsen och samhällsliv, som enligt motionen följer med ett statskyrkosystem. I motion nr 409 framhålles, att både stat och kyrka måste ta sin ställning under omprövning. Kyrkan måste vara beredd att värna sin självständighet för att kunna fungera som kristet samfund, men staten måste också göra klart för sig, om den vill upphöra att vara en kristen stat, vilket även innebär, att staten avsäger sig varje ansvar för fostrandet och vården av det religiösa behovet.

Utskottet. Säkerligen råder inom vida kretsar både utom och inom kyrkan en önskan, att förhållandet mellan staten och kyrkan måtte tagas under omprövning, så att fördelarna av det nuvarande systemet kunde vägas mot nackdelarna. Det vill emellertid förefalla, som om den rätta tidpunkten icke vore inne just nu, då dissenterlagskommitténs betänkande är föremål för överarbetning ur olika synpunkter och förslag till ändrade

bestämmelser i fråga om kyrkans och andra samfunds förhållande till staten och varandra samt den enskilde individens ställning till kyrkan och samfunden kan förväntas bli förelagt riksdagen inom en icke alltför avlägsen framtid. Enligt utskottets mening bör någon utredning dessförinnan ej företagas, varför utskottet får hemställa,

att motionerna II: 142 och II: 409 ej måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 15 mars 1950.

På utskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON.

Närvarande: herrar Svensson i Alingsås, Gustafson i Göteborg, Nordkvist, fröken Öberg*, herr Christenson i Malmö*, fröken Ager, herrar Hansson i Skegrie, Brandt, Dickson*, Forsberg, Johansson i Kalmar, Hammar, fru Svedberg, herrar Edberg, Kärrlander*, Adolfsson*, Andersson i Ronneby, Bengtsson och Braconier.

*) Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av hr *Edberg*, som ansett att utskottets utlåtande bort ges följande lydelse:

Utskottet delar den motionsvis framförda uppfattningen, att förhållandet mellan stat och kyrka påkallar en mera genomgripande översyn än som innefattades i direktiven till 1943 års dissenterlagskommitté.

En allsidig utredning av hela problemkomplexet ter sig så mycket mera angelägen som det för stora kretsar av vårt folk står uppenbart, att ett hävdande av den fullständiga religionsfrihetens principer logiskt måste leda till att stat och kyrka skiljes åt. De krav i detta hänseende, som i skilda sammanhang och från skilda håll — ej minst från frikyrkliga rörelsers sida — rests, torde i längden rimligen icke kunna avvisas.

Praktiska skäl synas emellertid tala för att det bebådade förslaget till ny och utvidgad dissenterlagstiftning avvaktas innan ytterligare utredning igångsättes. Med hänsyn härtill får utskottet hemställa,

att motionerna nr 142 och 409 icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.
